

UTEMELJITELJI MUSLIMANSKOG MUALLIMSKOG I IMAMSKOG DRUŠTVA I POKRETAČI ČASOPISA *MUALLIM*

Elvir DURANOVIĆ
Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka
elvir.duranovic@iitb.ba

SAŽETAK: Muslimansko muallimsko i imamsko društvo formalno je osnovano 1909. godine. Međutim, sve važne odluke za osnivanje društva donesene su na Inicijativnoj skupštini održanoj u septembru 1908. godine. Na ovoj skupštini iz 1908. definirano je ime društva, usvojena su njegova *Pravila* te doneseno niz zaključaka čijim sprovođenjem su se godinu kasnije, 1909, stvorili uslovi za njegovo formalno osnivanje. Jedan od zaključaka Inicijativne skupštine 1908, shodno *Pravilima* društva, bilo je zaduženje Glavnom odboru da po mogućnosti ustanovi stručni staleški list, što je pokretanjem *Muallima* 1910. godine i realizirano. Autor u radu zastupa tezu da su stvarni utemeljitelji Muslimanskog muallimskog i imamskog društva koje je pokrenulo časopis *Muallim* delegati s Inicijativne skupštine održane 1908. godine, njih 155, čija imena se, na osnovu arhivske građe iz Gazi Husrev-begove biblioteke, u tekstu pojedinačno navode.

Ključne riječi: Muslimansko muallimsko i imamsko društvo, list *Muallim*, Inicijativna skupština 1908, hafiz Mehmed-ef. Ali Dukatar

Osnivanje Muslimanskog mualimskog i imamskog društva – Inicijativna skupština 1908.

S ciljem modernizacije zastarjele mektepske nastave Zemaljsko vakufsko povjerenstvo usvojilo je u martu 1890. godine zaključak da se u Sarajevu osnuju reformirani trogodišnji mektebi, mektebi-ibtidaije. Iste 1890. godine ovaj zaključak je, otvaranjem prve mektebi-ibtidaije

u Sarajevu, realiziran. (Duranović, 2023:82) Ubrzo iza toga reformirani mektebi počeli su se otvarati širom Bosne i Hercegovine pri čemu se osjetio veliki nedostatak kvalificiranog kadra za rad u ovim obrazovnim ustanovama Islamske zajednice. Na veliki manjak mualimskog kadra dodatno je utjecalo otvaranje narodnih osnovnih škola u našoj zemlji krajem XIX stoljeća u okviru čijeg je nastavnog plana

i programa redovan predmet bila Islamska vjeronauka koju su mogli predavati samo obrazovani vjeroučitelji koji su znali latinicu i ćirilicu, a kojih je to doba u Islamskoj zajednici bilo malo. S ciljem rješavanja velike potrebe za mualimskim kadrom, u Sarajevu je 1892. godine otvoren trogodišnji Darul-muallimin – Učiteljska škola. (Kujović, 2017:96) Vrlo brzo je Darul-muallimin opravdao svoje postojanje, mektebi-ibtidaije

kao i narodne osnovne škole počeli su dobijati kvalificirane vjeroučitelje, koji su s velikim elanom preuzeli dužnosti mualima u ovim prosvjetnim ustanovama. Uzimajući u obzir prilike u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini krajem XIX i početkom XX stoljeća, osnivanje Darul-mualimina jedna je od najvažnijih odluka koje je, na polju vjerskog prosvjećivanja, donijela Islamska zajednica.

Preuzimajući odgovorne dužnosti u Islamskoj zajednici, ali i u državnim prosvjetnim ustanovama, svršenici Darul-muallimina aktivno su se uključili u sve procese u Zajednici i društvu. Osjetivši da njihov pojedinačni društveni angažman ne donosi željeni rezultat, među mualimima i vjeroučiteljima, većinom svršenicima Darul-muallimina, javila se ideja o potrebi udruživanja u staleško mualimsko i imamsko društvo. Aktivnosti na realizaciji ove ideje ozbiljno su pokrenute tokom 1908. godine, a rezultirale su održavanjem prve Inicijativne skupštine za osnivanje društva u Sarajevu početkom septembra 1908. godine¹. Na ovoj Inicijativnoj skupštini definirano je ime društva, Muslimansko muallimsko i imamsko društvo, usvojena su njegova *Pravila*, doneseni i drugi važni zaključci te formiran odbor za njihovu realizaciju. Na mjesto predsjednika odbora postavljen je hafiz Mehmed-ef. Ali Dukatar, mualim iz Brčkog.

Iako je, dakle, društvo formalno konstituirano u septembru naredne 1909. godine, jasno je da su temelji za njegovo osnivanje udareni na Inicijativnoj skupštini 1908. godine. Naime, nakon održavanja Inicijativne skupštine, Odbor društva održao je niz sastanaka na kojima su usvojene glavne smjernice za rad, a *Pravila* Muslimanskog muallimskog i imamskog društva predata

Zemaljskoj vladi u Sarajevu na odobravanje. Budući da nekoliko mjeseci nakon predavanja *Pravila* vladini službenici nisu reagirali, predsjednik Odbora hafiz Dukatar sredinom 1909. godine održao je službeni sastanak s predstavnicima Vlade na kojem mu je rečeno da je potrebno ispraviti neke tehničke greške u *Pravilima*. Nakon što su i te greške uklonjene, Vlada ponovo nije reagirala, da bi poslije nove urgencije predsjedniku Odbora hfz. Dukataru bilo rečeno kako *Pravila* moraju biti usvojena u ministarstvu. (Dukatar, 1909a:5) Konačno, Zemaljska vlada je početkom septembra 1909. godine usvojila *Pravila* (Dukatar, 1909b:) iza čega je već 11. septembra 1909. godine na konstituirajućoj skupštini i formalno osnovano Muslimansko muallimsko i imamsko društvo. Shodno čl. 26 *Pravila* društva: "Glavni odbor ima po mogućnosti pokrenuti jedan stručni list za muallime, vjeroučitelje narodnih osnovnih škola i imame koji bi imao zastupati njihove interese." (*Pravila*, 1909:8) Zadatak Glavnog odbora bio je da pokrene stručni staleški list. Godinu kasnije, 1910, ta obaveza je ispunjena pokretanjem lista *Muallim* za čijeg je odgovornog urednika Glavni odbor imenovao mladog, učenog i ambicioznog alima Muhameda Seida Serdarevića. List *Muallim* utemeljen 1910. godine nastavio je, s prekidima, izlaziti do današnjih dana. Od 2000. list izlazi pod imenom *Novi Muallim*.

Budući da je Inicijativnoj skupštini za osnivanje Muslimanskog muallimskog i imamskog društva održanoj u septembru 1908. godine prisustvovalo 155 mualima, vjeroučitelja i imama iz cijele Bosne i Hercegovine koji su u najvećem broju prisustvovali i Konstituirajućoj skupštini društva 1909. godine, s ciljem očuvanja uspomene na ljude koji su 1910. pokrenuli list *Mualim*,

u nastavku rada donosimo imena svih učesnika Inicijativne skupštine 1908. godine.

Utemeljitelji Muslimanskog muallimskog i imamskog društva – učesnici Inicijativne skupštine 1908. godine

U Arhivu Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu pod brojem ZVR-335-5172/1908 nalazi se dopis od 9. septembra 1908. koji je predsjednik Odbora muslimanskog društva hafiz Dukatar uputio Zemaljskom vakufskom ravnateljstvu za Bosnu i Hercegovinu s molbom da se učesnicima Inicijativne skupštine isplate putni troškovi. U dopisu stoji: "Odbor muallimske organizacije uzima sebi slobodu zamoliti veleslavnoisto da bi blagoizvolio podijeliti potporu svim učesnicima muallimske skupštine te se u tu svrhu prilaže imenik istih učesnika."² Zemaljsko vakufsko ravnateljstvo zaprimilo je ovaj dopis i na njega odgovorilo tri mjeseca kasnije, 10. decembra 1908. godine, uz konstataciju kako su takve skupštine korisne za "ehli islam" ali da u budžetu za 1908. godinu nije predviđen iznos za putne troškove učesnika skupštine.³ Iako, dakle, Zemaljsko vakufsko ravnateljstvo nije bilo u prilici podržati rad Inicijativne skupštine za osnivanje Muslimanskog muallimskog i imamskog društva, sretna je okolnost da je spisak imena svih 155 učesnika skupštine navedeno u ovom dopisu. Njihov impozantan broj ukazuje na veliko zanimanje ondašnje uleme, mualima, vjeroučitelja i imama za osnivanje udruženja koje bi zastupalo njihove staleške interese. U nastavku, shodno spomenutom dopisu iz 1908. godine, donosimo imena, prezimena, zanimanja i mjesta iz kojih dolaze svih učesnika Inicijativne skupštine za osnivanje Muslimanskog muallimskog i imamskog društva u Sarajevu 1908. godine.

¹ "Odbor muall. imamske organizacije moli za potporu u ime putnog troška učesnicima pri muall. i imamskoj skupštini u god.

1908 br. 5172 od 10. septembra 1908", Arhiv Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini (AIZBIH), Gazi Husrev-begova

biblioteka (GHBB), ZVR-335-5172/1908.

² Ibid.

³ Ibid.

1. Dukatar h. M. Ali-ef., muallim, Brčko.
2. Mahinjić Ahmed-ef., muallim, Trebinje.
3. Nametak Hasan-ef., muallim, Mostar.
4. Fetahagić Jusuf-ef., muallim, Trebinje.
5. Serdarević Muhamed-ef., muallim, Zenica.
6. Ševa Husejin-ef., muallim, Mostar.
7. Skopljak h. Atif-ef., muallim, Sarajevo.
8. Mujagić h. Omer-ef., muallim, Sarajevo.
9. Kulenović h. Džafer-ef., muallim, Sarajevo.
10. Tulić Mustafa-ef., muallim, Sarajevo.
11. Talić Mehmed-ef., muallim, Sarajevo.
12. Sarajlić Omer-ef., muallim, Sarajevo.
13. Dupovac h. Mehmed-ef., muallim, Sarajevo.
14. Selimović Sulejman-ef., muallim, Sarajevo.
15. Đonagić Mehmed-ef., muallim, Sarajevo.
16. Habibija Ahmed-ef., muallim, Sarajevo.
17. Zagrica h. Ali-ef., muallim, Rogatica.
18. Uzunović Ahmed-ef., muallim, Žepa kod Rogatice.
19. Imamović Bećir-ef., muallim, Žepa kod Rogatice.
20. Heljić Nazif-ef., muallim, Setići kod Rogatice.
21. Tafro Abdulaziz-ef., muallim, Visoko.
22. Alić Muhamed-ef., vjeroučitelj, Visoko.
23. Iković Mehmed-ef., muallim, Visoko.
24. Pašić Muhamed-ef., muallim, Višegrad.
25. Tabaković mula Hasan-ef., muallim, Višegrad.
26. Ploskić Sadik-ef., muallim, Višegrad.
27. Dizdarević Ibrahim-ef., muallim, Višegrad.
28. Ustamujić Ejub-ef., muallim, Višegrad.
29. Pozderović Tahir-ef., muallim, Goražde.
30. Beširović Mustafa-ef., muallim, Čajniče.
31. Begtović Hasan-ef., muallim, Foča.
32. Musabekrić Hasan-ef., muallim, Foča.
33. Bajramović Muhamed-ef., muallim, Foča.
34. Muftić Šefik-ef., muallim, Foča.
35. Muftić Ahmed-ef., muallim, Foča.
36. Muftić Mustafa-ef., imam, Foča.
37. Omehodžić Sabri-ef., imam, Foča.
38. Bjelan Mehmed-ef., imam, Foča.
39. Šabić Abdulhak-ef., imam, Foča.
40. Ehlić Muhamed-ef., imam, Foča.
41. Ramović h. Salih-ef., imam, Foča.
42. Buković Mehmed-ef., imam, Foča.
43. Potogija Tahir-ef., imam, Foča.
44. Mulaosmanović Jusuf-ef., muallim, Busovača.
45. Rizvić Husejn-ef., muallim, Mostar.
46. Durić Husejn-ef., muallim, Brdo, Trebinje.
47. Sadović h. Zufikar-ef., muallim, Trebinje.
48. Čatović Smajl-ef., muallim, Trebinje.
49. Župčević Husejn-ef., muallim, Trebinje.
50. Salković Jusuf-ef., vjeroučitelj, Trebinje.
51. Dizdarević Husejn-ef., muallim, Trebinje.
52. H. Mahmudbegović Rašid-ef., muallim, Trebinje.
53. Arnautović Mustafa-ef., muallim, Bileća.
54. Tirkić Mustafa-ef., muallim, Bileća.
55. Trakić Abdulhak-ef., muallim, Konjic.
56. Sokolović Sulejman-ef., muallim, Konjic.
57. Zahirović Zahir-ef., muallim, Konjic.
58. Sadiković Abdulah-ef., muallim, Ljubuški.
59. Zametica Osman-ef., muallim, Gacko.
60. Čolo h. Muharem-ef., muallim, Gacko.
61. Spuzić Edhem-ef., muallim, Stolac.
62. Mulić h. Mehmed-ef., muallim, Jajce.
63. Saračević Mustafa-ef., muallim, Jajce.
64. Porča Mehmed-ef., muallim, Jajce.
65. Kršlaković h. Džemal-ef., vjeroučitelj, Jajce.
66. Softić Salih-ef., imam, Jajce.
67. Imamović Šerif-ef., imam, Jajce.
68. Fejzić Mustafa-ef., muallim, Varcar⁴.
69. Mehmedagić Abdulfetah-ef., muallim, Varcar.
70. Mustedanagić h. Salih-ef., muallim, Varcar.
71. Karić Šaćir-ef., muallim, Zenica.
72. Džampo Smajil-ef., muallim, Zenica.
73. Nuhefendić Murad-ef., muallim, Prozor.
74. Šabić Nazif-ef., muallim, Prozor.
75. Kusić Ibrahim-ef., muallim, Prozor.
76. Čehić Omer-ef., muallim, Livno.
77. Delalić h. Salih-ef., muallim, Livno.
78. Hadžijahić h. Ibrahim-ef., muallim, Livno.
79. Hotić h. Salih-ef., muallim, Županjac.
80. Omanović Muharem-ef., muallim, Bihać.
81. Spahić Ismail-ef., muallim, Krupa.
82. Abdagić Ibrahim-ef., muallim, Krupa.
83. Fazlić Mustafa-ef., muallim, Cazin.
84. Dedić Mustafa-ef., muallim, Cazin.
85. Heremić Hasan-ef., muallim, Cazin.
86. Buhić Mehmed-ef., muallim, Cazin.
87. Dizdarević Osman-ef., muallim, Cazin.
88. Imoćanin Mehmed-ef., muallim, Cazin.
89. Nuhefendić Muharem-ef., muallim, Cazin.
90. Sejdinović Mustafa-ef., muallim, Cazin.
91. Mušić Mustafa-ef., muallim, Cazin.
92. Rizvić h. Hasan-ef., muallim, Velika Kladuša.
93. Mamutović Jusuf-ef., muallim, Cazin.
94. Sejfović Mehmed-ef., muallim, Cazin.
95. Arnautović Muharem-ef., muallim, Cazin.
96. Lemeš Ibrahim-ef., muallim, Petrovac.
97. Zečević Šemsi-ef., muallim, Ključ.
98. Cerić Munib-ef., muallim, Banja Luka.
99. Čeleš h. Hasan-ef., muallim, Banja Luka.
100. Ćirkinagić h. Muharem-ef., vjeroučitelj, Prijedor.
101. Beglerbegović Osman-ef., muallim, Prijedor.
102. Dervišbegović Ali-ef., muallim, Prnjavor.
103. Mešanović Mehmed-ef., muallim, Prnjavor.
104. Mujanović h. Hasan-ef., muallim, Prnjavor.
105. Medanhodžić h. Derviš-ef., muallim, Prnjavor.
106. Džanhodžić Mesud-ef., muallim, Derventa.
107. Nurikić Mehmed-ef., muallim, Derventa.
108. Tabaković Idris-ef., muallim, Derventa.
109. Porobić h. Mustafa-ef., muallim, Derventa.
110. Kapić Omer-ef., vjeroučitelj, Bosanski Brod.

⁴ Mrkonjić Grad

111. Mulahusić Čašif-ef., muallim, Tešanj.
112. Abduramanović Ibrahim-ef., muallim, Bijeljina.
113. Didić Ali-ef., muallim, Brčko.
114. Gačo Hamid-ef., muallim, Modriča.
115. Bećirović Sinan-ef., muallim, Maglaj.
116. Čejvan h. Nuri-ef., muallim, Maglaj.
117. Lokmić Naim-ef., muallim, Maglaj.
118. Terzimehić Smajil-ef., muallim, Maglaj.
119. Mulamehić Sulejman-ef., muallim, Maglaj.
120. Gojačić Osman-ef., muallim, Kladanj.
121. Hasić h. Sulejman-ef., muallim, Srebrenica.
122. Gazić Husejin-ef., muallim, Srebrenica.
123. Granić h. Mehmed-ef., muallim, Fojnica.
124. Sudžuka h. Ibrahim-ef., vjeroučitelj, Sarajevo.
125. Mulaosmanović Ahmed-ef., imam, Sarajevo.
126. Spahić Rešid-ef., muallim, Kotorsko, Derventa.
127. Halilbašić h. Rešid-ef., muallim, Derventa.
128. Pjanić Sulejman-ef., muallim, Cazin.
129. Šećerović M. Hasan-ef., muallim, Sarajevo.
130. Kukavica Smajil-ef., imam, Goražde.
131. Fočo h. Mustafa-ef., imam, Sarajevo.
132. Žutić Abdulah-ef., imam, Sarajevo.
133. Mušija Osman-ef., muallim, Sarajevo.
134. Luledžija h. Hafiz-ef., muallim, Sarajevo.
135. Ajanović Ibrahim-ef., muallim, Rogatica.
136. Sadiković Šukri-ef., muallim, Travnik.
137. Bukva Ibrahim-ef., muallim, Travnik.
138. Fejzić Idris-ef., imam, Travnik.
139. Husejnagić Hifzi-ef., muallim, Žepče.
140. Gabela Husejin-ef., muallim, Jezersko.
141. Muzaferija Zajim-ef., muallim, Visoko.
142. Konjić Bećir-ef., muallim, Zvornik.
143. Vinčević Hasan-ef., muallim, Zvornik.
144. Hadžihasanović Ibrahim-ef., muallim, Zvornik.
145. Hadžimehmedagić Mehmed-ef., muallim, Nevesinje.
146. Kurtić Mehmed-ef., muallim, Nevesinje.
147. Hasanović h. Husejin-ef., muallim, Gradačac.
148. Berbić h. Jakub-ef., muallim, Gornja Tuzla.
149. Terzić Osman-ef., muallim, Gornja Tuzla.
150. Selesković Salih-ef., vjeroučitelj, Donja Tuzla.
151. H. Halil-ef., imam, Čelić, Brčko.
152. H. Šaćir-ef., imam, Čelić, Brčko.
153. Malović Jusuf-ef., muallim, Jablanica, Prozor.
154. Tufekčić Sejfulah-ef., muallim, Gradačić.
155. Mušić Abdulah-ef., muallim, Čeljevo (Čapljina).

Zaključak

Osnivanjem mektebi-ibtidajja, reformiranih mekteba, od 1890. godine u Bosni i Hercegovini u okviru Islamske zajednice osjetila se velika potreba za kvalificiranim mualimskim kadrom. Rješenje je pronađeno u otvaranju Darul-muallimina – Učiteljske škole 1892. koja je obrazovala mualime za mektebi-ibtidajje i vjeroučitelje u narodnim osnovnim školama. Početkom XX stoljeća mualimi, vjeroučitelji i imami, većinom svršenici Darul-muallimina, značajnije su se počeli uključivati u društvene tokove što je rezultiralo idejom za

osnivanje staleškog mualimskog i imamskog društva. Ozbiljnije aktivnosti na realizaciji ove ideje počele su 1908. godine kada je organizirana Inicijativna skupština na kojoj je definirano ime društva, usvojeni važni zaključci vezani za *Pravila* društva i formiran odbor s ciljem provođenja zaključaka skupštine. U radu smo pokazali da, iako je Muslimansko muallimsko i imamsko društvo formalno osnovano 1909. godine, njegovi suštinski utemeljitelji bili su delegati koji su učestvovali na Inicijativnoj skupštini 1908. godine, a čija imena su, na osnovu arhivske građe iz Gazi Husrev-begove biblioteke u Sarajevu,

u tekstu pojedinačno navedena. Budući da se radi o mualimima, vjeroučiteljima i imamima koji su svojim radom obilježili prvu polovinu XX stoljeća, imena delegata sa Inicijativne skupštine za osnivanje Muslimanskog muallimskog i imamskog društva 1908. godine značajna su za izučavanje prosvjetnih prilika u Bosni i Hercegovini u ovom periodu. Također, činjenica prema kojoj je Muslimansko muallimsko i imamsko društvo 1910. godine pokrenulo list *Muallim* govori o dalekovidnosti učesnika Inicijativne skupštine iz 1908. na kojoj je usvojen zaključak o pokretanju ovog lista.

Literatura

- Dukatar, H. (1909a). "Na znanje i ravnjanje", *Bošnjak*, XIX, 34, 5.
- Dukatar, H. (1909b). "Na znanje i ravnjanje svim muallimima ibtidajja, vjeroučiteljima narodnih osnovnih škola, muallimima i hatibima", *Bošnjak*, XIX, 35, 1.
- Duranović, Elvir (2023). "Razvoj mektepske pouke u Bosni i Hercegovini do Drugog svjetskog rata", *Novi Muallim*, XIV, 93, 80-87.
- Kujović, Mina (2017). "Nadzornički izvještaj za Darul-muallimin u Sarajevu iz 1916. godine", *Novi Muallim*, 96-99.
- "Odbor muall. imamske organizacije moli za potporu u ime putnog troška učesnicima pri muall. i imamskoj skupštini u god. 1908 br. 5172 od 10. septembra 1908", Arhiv Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Gazi Husrev-begova biblioteka, ZVR-335-5172/1908.
- (1909). *Pravila Muslimanskog mualimskog i imamskog društva za Bosnu i Hercegovinu*. Sarajevo: Islamska dionička štamparija.

الموجز

مؤسسو «جمعية معلمي الدين والأئمة» وإصدار مجلة المعلم

ألفير دورانوفيتش

تأسست «جمعية معلمي الدين والأئمة» رسمياً في عام 1909، غير أن كافة القرارات المهمة لتأسيسها صدرت عن اجتماع الهيئة التأسيسية الذي عقد في سبتمبر سنة 1908، والذي تم فيه تحديد اسم الجمعية، واعتماد قواعدها وإقرار عدة توصيات أدى تنفيذها إلى خلق الظروف المواتية في العام التالي لتأسيس الجمعية. وبناء على قواعد الجمعية، أوصت الهيئة التأسيسية المنعقدة في عام 1908، بتكليف المجلس الرئيس بإصدار مجلة مخصصة للأئمة ومعلمي الدين، وقد تحقق ذلك بإصدار مجلة المعلم في عام 1910. يرى كاتب هذا المقال أن المؤسسين الحقيقيين لـ «جمعية معلمي الدين والأئمة» التي بادرت إلى إصدار مجلة المعلم، كانوا أعضاء في الهيئة التأسيسية المنعقدة عام 1908، وعددهم 155، وقد أورد الكاتب أسماءهم استناداً إلى أرشيف مكتبة الغازي خسرو بك.

الكلمات الرئيسية: «جمعية معلمي الدين والأئمة»، مجلة المعلم، الهيئة التأسيسية 1908، الحافظ الشيخ محمد علي دوكتار.

Summary

THE FOUNDERS OF MUSLIM MUA'LLIM AND
IMAM SOCIETY AND THE INITIATORS
OF THE JOURNAL *MUA'LLIM*

Elvir Duranović

Muslim Mua'llim and Imam Society was formally established in 1909, however, all the essential decisions regarding its launching were brought at the initiation session in September 1908. This session defined the society's name, adopted its regulations and brought a number of decisions that allowed for all the requirements for its formal establishment in the year 1909. One of the decisions of the initiation session of 1908, according to the Regulations of the Society, was employing the board of directors to establish a scholarly publication, which was accomplished by launching the journal *Muallim* in 1910. The author here presents a thesis wherein he states that the true founders of "Muslim Mua'llim and Imam Society" who eventually established *Mua'llim* were the delegates who took part in the Initiative session held in 1908, based on archive documents of Gazi Husrev-bey's Library, all together 155 delegates whose names he is listing in the text.

Keywords: "Muslim Mua'llim and Imam Society", journal *Mua'llim*, Initiation session of 1908, hafiz Mehmed-ef. Ali Dukatar